

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΘΕΜΑ Α

A1

Στο κείμενο 1, ο Σταύρος Τσακυράκης, κάνοντας ιστορική αναδρομή, παρουσιάζει την κοινωνική κατάπτωση της γυναίκας. Χαρακτηρίζει τις γυναίκες ως κατώτερα πλάσματα και “μηχανές αναπαραγωγής”, καθιστώντας τες την υποδεέστερη κοινωνική ομάδα έως και σήμερα. Έτσι, καταγράφονται καθημερινά συμβάντα βίας, κακομεταχείρισης και υποτίμησης του γυναικείου φύλου που έχουν ως απότοκο την κοινωνική αδικία εις βάρος του.

ΘΕΜΑ Β:

B1.

1γ

2γ

3β

4β

5α

B2. προφανώς: έμφαση, βεβαιότητα (για το γεγονός ότι οι γυναίκες και οι άντρες διαφέρουν)

όμως: αντίθεση (έμφυλη και ανθρώπινη ταυτότητα)

δηλαδή: επεξήγηση (του όρου «ανθρώπινη ταυτότητα»)

επειδή: αιτιολόγηση (γιατί οι γυναίκες πέφτουν θύματα βίας λόγω του φύλου τους)

ώστε: συμπέρασμα, αποτέλεσμα (που οδηγεί ο δημόσιος διάλογος σχετικά με το θέμα της ταυτότητας)

B3α. α' πληθυντικό: (αναλογιζόμαστε, συμπονούμε, προσπαθούμε): ο πομπός εντάσσει τον εαυτό του σε ένα σύνολο, δημιουργώντας γέφυρα επικοινωνίας με το δέκτη, τονίζει το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης απέναντι σε φαινόμενα καταπάτησης των δικαιωμάτων των γυναικών.

Υποτακτική έγκλιση (να αναλογιστούμε, να συμπονούμε): δηλώνει επιθυμία, προσδοκία και παρότρυνση του συγγραφέα να αναλογιστούμε την ευθύνη μας σχετικά με τα φαινόμενα αδικίας εις βάρος των γυναικών.

(Ακόμη: α' ενικό, αντίθεση, υπερβολή, συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις κ.ά.)

B3β. Μέρη αντίθεσης: κλασικός φεμινισμός – νεοφεμινισμός

Επιδιώκει να διασαφηνίσει τις δύο έννοιες αντιπαραβάλλοντάς και συγκρίνοντάς τις, ώστε να αναδειχθούν οι μεταξύ τους διαφορές.

ΘΕΜΑ Γ

Ο αφηγητής, κατά την γνώμη μου, εξομολογείται ένα βαθύ αίσθημα αδιεξόδου που βιώνει. Έχει απολυθεί από την δουλειά του και δεν το έχει αποκαλύψει στην γυναίκα του. Τα συναισθήματά του γίνονται εναργέστερα μέσα από αυτόν τον εσωτερικό μονόλογο σε ά ενικό πρόσωπο που μας κάνει κοινωνούς του βιώματός του και των σκέψεών του. Νιώθει δειλός να την κοιτάξει στα μάτια και να μοιραστεί το πρόβλημα. Νιώθει άχρηστος και αποτυχημένος που δεν αντιμετωπίζει την κατάσταση επαναλαμβάνοντας τη φράση “ να φανώ άντρας” από Δευτέρα σε μια προσπάθεια να ενθαρρύνει τον εαυτό του. Αμφισβητεί την ανδρική του φύση “τι σόι άντρας είναι αυτός” νιώθοντας ενδόμυχα ότι η γυναίκα του, η Αντριάνα είναι πιο “άντρας” από αυτόν όπως προκύπτει από το σχόλιο μα το λογοπαίγνιο που αφορά το όνομά της(-μα είναι όνομα αυτό για γυναίκα;-). Το βασικότερο συναίσθημα που τον κατακλύζει, πιστεύω, είναι ο εγκλωβισμός του στα πατριαρχικά στερεότυπα. Δεν μπορεί να δικαιολογήσει τα συναισθήματά του και προβάλλει την στερεοτυπική εικόνα του “αληθινού άντρα” που είναι ανάλγητος, χωρίς συναισθήματα αδυναμίας αλλά με πρακτικό μυαλό και λογική “οι αληθινοί άντρες...πρακτικά”. Η αντιδρασή του, αν και λυπηρή, μου φαντάζει ως ένα βαθμό κατανοητή. Πολλοί άντρες έχουν γαλουχηθεί με τον ρόλο του οικονομικού στυλοβάτη της οικογένειας, του δυνατού και τους έχει αφαιρεθεί το δικαίωμα στην αποτυχία. Ωστόσο, οι σχέσεις μεταξύ των ζευγαριών σήμερα έχουν καταρρίψει σε μεγάλο βαθμό αυτές τις αντιλήψεις και μοιράζονται τις ευθύνες και τα προβλήματά τους πάνω σε μια στέρεη βάση ισοτιμίας και σεβασμού. Συνεπώς, δεν θα έπρεπε να αυτομαστιγώνεται τόσο καιρό και θα έπρεπε να μοιραστεί ανθρώπινα αυτό το πρόβλημα.

Εναλλακτικοί κειμενικοί δείκτες: αυτοδιηγητικός αφηγητής, πρωτοπρόσωπη αφήγηση, πολλές επαναλήψεις, αφήγηση, ασύνδετο σχήμα, λόγος μεταφορικός.

Οι μαθητές μπορούν να διαφωνήσουν, να συμφωνήσουν ή να δεχθούν εν μέρει την στάση του αρκεί να αιτιολογήσουν την αποψή τους

ΘΕΜΑ Δ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ:

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Αγαπητοί συνδημότες,

Καταρχάς, εκπροσωπώντας το σχολείο μου, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που βρίσκομαι σήμερα εδώ μαζί σας, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι, παρά τη συνταγματική κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα φαινόμενα παραβίασής τους έχουν αυξηθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια. Μεγάλη αύξηση παρατηρείται και στην παραβίαση των δικαιωμάτων των γυναικών τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο βίο, γεγονός που μαρτυρεί ότι η ισότητα των δύο φύλων αποτελεί μία ακόμη διακήρυξη χωρίς εφαρμογή.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σύγχρονη εποχή στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο:

- Στην **εκπαίδευση** υφίστανται ανισότητες που αφορούν την στερεοτυπική προσέγγιση της ταυτότητας του φύλου. Υποστηρίζεται πως τα κορίτσια, λόγω ψυχρυστάσης, ταιριάζουν σε πιο ανθρωπιστικές και θεωρητικές μελέτες, πρέπει να επιλέγουν σπουδές που τα προορίζουν για επαγγέλματα με «ευαισθησία, τρυφερότητα», όπως η ενασχόληση με τα παιδιά. Ακόμη, παρατηρούνται σεξιστικά σχόλια και συμπεριφορές εις βάρος μαθητριών. Το στερεότυπο αφορά και στην ανάδειξη των γυναικών σε επιστημονικούς και ερευνητικούς κλάδους που εξακολουθούν να παραμένουν ανδροκρατούμενοι.
- Στο **χώρο της εργασίας** η επαγγελματική αποκατάσταση των γυναικών προϋποθέτει ανώτατες σπουδές ή διαφορετικά αφορά στα λεγόμενα «γυναικεία επαγγέλματα». Δεν είναι τυχαίο πως σε κάποια επαγγέλματα η γυναίκα έχει σπάνια παρουσία και πάντα αυτή σοκάρει (π.χ. επαγγελματίας οδηγός). Η υποαπασχόληση, ακόμη, αφορά περισσότερο τις γυναίκες, καθώς πιστεύεται πως ένα μειωμένο ωράριο τους επιτρέπει να συνδυάζουν τις άλλες τους υποχρεώσεις και δυστυχώς η ανεργία πλήττει περισσότερο το γυναικείο πληθυσμό. Η ανάδειξη των γυναικών σε ανώτερες θέσεις είναι περιορισμένη, αφού συνήθως επιλέγονται άντρες για τις υψηλές αυτές θέσεις και οι γυναικείες αμοιβές είναι κατά κανόνα λίγο χαμηλότερες από τις αντίστοιχες αντρικές.
- Στην **πολιτική δράση** η γυναίκα έχει επίσης σταθερά μειωμένη παρουσία. Στον 21ο αιώνα εξακολουθεί να θεωρείται είδηση, κάτι που θα έπρεπε να είναι φυσικό και αυτονόητο, η ανάδειξη μιας γυναίκας σε υψηλό κυβερνητικό πόστο.
- Στο χώρο του κέρδους και της **διαφήμισης** η γυναίκα αντιμετωπίζεται ως το κατάλληλο αντικείμενο που θα αναδείξει τις αρετές του προϊόντος. Από την άλλη, η διαφήμιση και γενικότερα το θέαμα αναπαράγουν ένα πλαστό πρότυπο της γυναίκας: πρέπει να είναι πάντοτε νέα, ωραία, επιθυμητή, καλοντυμένη, καλή νοικοκυρά, τρυφερή μαμά. Το πρότυπο αυτό επιβάλλεται και στις ίδιες τις γυναίκες, αυξάνοντας την απογοήτευση και τα ανεκπλήρωτα όνειρα τους.
- Οι **οικιακές εργασίες** εξακολουθούν να βαραίνουν τη γυναίκα, η οποία τώρα πια καλείται να συνδυάζει όλους τους ρόλους εξίσου επιτυχημένα. Σε σχέση με το οικογενειακό περιβάλλον πρέπει να μην ξεχνάμε τη διαφορά στην ανατροφή των παιδιών με κριτήριο το φύλο · υπάρχουν άλλες απαιτήσεις από το κορίτσι κι άλλες από το αγόρι, απαιτήσεις που υπαγορεύονται αποκλειστικά από το φύλο του. Πολύ συχνά, η γυναίκα στο οικογενειακό περιβάλλον πέφτει θύμα ενδοοικογενειακής βίας.

- Ειδικότερα στις χώρες της Ανατολής και ιδίως στον μουσουλμανικό κόσμο οι γυναίκες βρίσκονται σε εξαιρετικά υποδεέστερη θέση έναντι των ανδρών, απολαμβάνουν ελάχιστα έως καθόλου δικαιώματα, ενώ βρίσκονται συχνά υπό τον διαρκή τους έλεγχο.
- Αποκορύφωμα αποτελεί η έκφραση έμφυλης βίας, που συχνά οδηγεί σε δολοφονίες γυναικών – γυναικοκτονίες. Σε σχέση με τα σεξουαλικά εγκλήματα εις βάρος των γυναικών παρατηρείται μια κλιμακούμενη επιθετικότητα. Οι ποινές για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας των γυναικών είναι ασήμαντες και τα περισσότερα εγκλήματα τέτοιας φύσης δεν καταγγέλλονται ούτε επιλύονται δικαστικά.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Πώς μπορεί η νέα γενιά να συμβάλλει έμπρακτα στην επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων:

- Οι νέες γυναίκες οφείλουν να προασπίζονται τα δικαιώματά τους και να μην αποδέχονται συμπεριφορές που επιχειρούν να μειώσουν την αξία του φύλου τους. Είναι χρέος τους να υπερασπίζονται τις ικανότητες των άλλων γυναικών και να μη γίνονται οι ίδιες φορείς στερεοτυπικών αντιλήψεων που αφορούν το ρόλο των φύλων.
- Η συλλογική ταυτότητα που οφείλουμε να αναπτύξουμε θα διαδραματίσει σπουδαίο ρόλο. Οι γυναίκες οφείλουν να «συνασπιστούν» μεταξύ τους, να βρεθούν αλληλέγγυες και οι άντρες να αντιληφθούν πως ο κοινωνικός ρατσισμός εις βάρος των γυναικών πλήττει ανοιχτά και τους ίδιους, καθώς διαιωνίζει και γι' αυτούς αρνητικά στερεότυπα.
- Η ενίσχυση της κοινωνικής αγωνιστικότητας με κάθε μέσο. Σεβασμός, ανεκτικότητα και αποδοχή του διαφορετικού, με ενεργή συμμετοχή σε κινήματα και ακτιβιστικές δράσεις. Καταγγελία φαινομένων παραβίασης δικαιωμάτων.
- Ανάλυση υπεύθυνων και ισότιμων ρόλων στο πλαίσιο της οικογένειας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καταλήγοντας, κύριε Δήμαρχε και αγαπητοί συνδημότες, είναι απαραίτητο να υπάρξει μέριμνα τόσο από την πολιτεία όσο και από την πλευρά των φορέων αγωγής για την προάσπιση των δικαιωμάτων της γυναίκας και την καλλιέργεια αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ των φύλων. Εν έτει 2023 είναι αδιανόητο να ακούμε για πολίτες που στερούνται των βασικών τους δικαιωμάτων και – ακόμη χειρότερα – γυναίκες να αποτελούν θύματα βίαιης συμπεριφοράς και ανθρωποκτονιών, απότοκο μίας κοινωνίας από την οποία απουσιάζει ο ανθρωπισμός.

ΑΠΟΦΩΝΗΣΗ:

Σας ευχαριστώ.

* Ο μαθητής / η μαθήτρια χρειάζεται να χρησιμοποιήσει και αναφορές σε α' πληθυντικό πρόσωπο (π.χ. εμείς οι νέοι, εμείς η νέα γενιά...). Μπορεί να γίνει επίσης και χρήση του β' πληθυντικού, για να απευθυνθεί ο μαθητής / η μαθήτρια στο κοινό.

Επιμέλεια απαντήσεων: Λουκάς Πελώνης, Άννα Δασκάλου, Κραββαρίτη Σοφία